

СТРАТЕГІЯ

діяльності Федерації
професійних спілок України
на 2021-2026 роки

«ЧАС ДІЙ ТА ЯКІСНИХ ЗМІН»

затверджено Постановою
VIII З'їзду ФПУ 25 травня 2021 року

Стратегія діяльності ФПУ на 2021–2026 роки «Час дій та якісних змін» розроблена комісією Ради ФПУ за активної участі всеукраїнських профспілок і територіальних профоб'єднань, членів Ради ФПУ, пропозицій профспілкових організацій і членів профспілок. Затверджена на VIII З'їзді ФПУ.

Керівник:

Осовий Г.В., Голова Федерації профспілок України.

Члени комісії:

Андреев В.М., голова Профспілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України;

Ворох В.М., голова Молодіжної ради ФПУ;

Жугаєвич Я.В., голова Профспілки авіабудівників України;

Дацько Р.М., голова Об'єднання профспілок Львівщини;

Коваль В.М., голова Профспілки працівників охорони здоров'я України;

Мельник В.П., голова Об'єднання профспілок, організацій профспілок у м. Києві;

Побережна Т.І., голова Вінницької обласної організації профспілки працівників культури;

Присяжний А.В., голова Тернопільської обласної ради профспілок;

Прудніков П.В., заступник голови Профспілки працівників атомної енергетики та промисловості України;

Рябко О.І., голова Профспілки трудящих металургійної та гірничодобувної промисловості України;

Самосуд С.В., голова Профспілки працівників агропромислового комплексу України;

Тесленко С.А., голова Об'єднання профспілок Харківської області;

Труханов Г.Ф., голова Профспілки працівників освіти і науки України;

Українець С.Я., заступник голови Профспілки працівників нафтової і газової промисловості України;

Шевченко П.В., голова Федерації профспілок Черкаської області;

Ясько Т.Д., голова Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг.

ДОПОВІДЬ голови Федерації профспілок Г.Осового щодо проєкту Стратегії діяльності ФПУ на 2021–2026 роки

Шановні делегати!

Насамперед, слід зазначити, що прийняття на 3'їзді Федерації профспілок програмних документів є сталою традицією.

Якщо Статут ФПУ визначає внутрішню самоорганізацію нашого об'єднання, то Стратегія діяльності визначає політику розвитку профспілок на весь міжз'їдівський період і спрямована на забезпечення гідних умов праці, захисту трудових прав і соціальних гарантій спілчан.

Водночас вона є дорожньою картою для наших членських організацій у консолідації планів і дій.

Рішення про розроблення такого програмного документа у формі Стратегії було прийнято Радою ФПУ ще в листопаді минулого року. Із членів Ради на чолі з Головою ФПУ створено відповідну комісію. За цей час вона опрацювала низку пропозицій, варіантів і представляє фінальну її версію на розгляд делегатів VIII З'їзду.

Стратегічний документ включає елементи прогнозування, планування і організації вико-

нання.

За структурою він визначає мету діяльності, пріоритети, цілі та завдання, і на завершення – індикатори щодо очікуваних результатів. (Див. мал. 1.)

Відбулась широка принципова дискусія, що дозволила сформувати чітке консолідоване бачення призначення ФПУ, її місії. Виходячи з цього, за нашою пропозицією буде оновлено статті 1 та 8 Статуту ФПУ.

Таким чином, проєкт Стратегії суттєво відрізняється від попереднього стратегічного документа, який мав назву «Європейський вибір» і який фактично став утвердженням волі спілчан іти шляхом освоєння європейських цінностей і високих стандартів життя.

Нинішній проєкт Стратегії прагматично зорієнтований на досягнення конкретних результатів на шляху до євроінтеграції в економіці, сфері праці, досягнення соціального добробуту, де головною цінністю виступає людина праці, творець матеріальних і суспільних благ. Для динамічного підвищення рівня життя потрібно, щоб щорічні

темпи зростання національної економіки становили більше 5%, в іншому випадку – консервація нинішнього незадовільного стану. (Див. мал. 2.)

Ви, мабуть, помітили, колеги, що дуже часто у виступах державних діячів, публікаціях у ЗМІ будь-які досягнення в державі подаються як нібито заслуга бізнесу, влади, і майже не згадується про людину праці, чиїми руками створюються блага. Між тим, наукові дослідження переконливо доводять, що вкладення саме в людський капітал – освіту, знання, досвід, компетенції, дають до 70 відсотків загального приросту економіки, тоді як природні ресурси та основні фонди приносять сумарно не більше 40 відсотків.

Наше **сприяння розвитку економіки**, відродження промисловості, аграрного комплексу, сектору державних і громадських послуг **сконцентовано на створенні якісних високотехнологічних, продуктивних робочих місць**.

Адже тільки офіційне безробіття становить 1,700 тис. осіб, ще 3,3 млн – неформально зайняті і до 5 млн – трудові мігранти, які не знайшли застосування своїм професійним здібностям в Україні. Ось де значний простір для залучення профспілкового органайзингу!

Інший вектор цієї роботи, що

потребує уваги профспілок, – це допомога людям стати конкурентними на ринку праці. Оволодіти новітніми професійними знаннями і навичками, навчатися протягом всього життя. Забезпечити зв'язок між учбовими закладами і виробництвом стає вже жорсткою необхідністю.

Дивіться, який парадокс: із одного боку, масштабне безробіття, а з іншого, наявний дефіцит працівників, які б відповідали високим вимогам ринку праці. Як тоді захистити право на працю? Попереду нас очікує складний період переходу до нових професійних стандартів на основі нового національного класифікатора. І працівники дійсно можуть втратити свою затребуваність, якщо не допоможемо їм підготуватися до нових умов. (Див. мал. 3.)

Ще одним викликом для людей праці є колосальні структурні зрушення в традиційних секторах економіки, поширення лібералізації в трудових відносинах під впливом світової глобалізації, цифровізації, платформної економіки, запровадження дистанційної роботи, роботи з нефіксованим робочим часом тощо.

Пригадаймо законопроекти № 2708 (Про працю), «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо дерегуляції трудових відносин», «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо врегу-

лювання деяких нестандартних форм зайнятості», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення процедури вирішення індивідуальних трудових спорів» та низку інших, спрямованих на тотальну лібералізацію трудових відносин. Це недалеко майбутнє, яке нас очікує. В Європі уже 60 відсотків такої праці. Звідусіль транснаціональні компанії Uber, Glovo, IT-компанії агресивно заходять на ринок України й диктують працівникам свої незаконні вимоги щодо зайнятості.

До того ж, приходять під гаслом «За безпрофспілкове середовище і колективно-договірне регулювання», що несе пряму загрозу розвитку національного профспілкового руху.

На цьому напрямі наша боротьба має бути значно посилена як на законодавчому рівні, так і безпосередньо протестними солідарними діями. (Див. мал. 4.)

Соціальний захист включатиме дії, спрямовані на випереджаче зростання заробітної плати, стипендій і пенсій порівняно з інфляцією. Ті ж, що визначені законами про освіту, охорону здоров'я, наукову діяльність, державну службу, і мають бути реалізовані в повному обсязі з відновленням економіки. А мінімальні гарантії оплати – відповідати Конвенції МОП № 131 і фактичному прожитковому мі-

німуму, збільшеному на так звану «сімейну складову» (~ 25%).

Зарплата кваліфікованого працівника має досягти рівня середньоевропейської. (Див. мал. 5.)

Пандемія коронавірусу загострила увагу до питань **охорони праці і здоров'я**.

На жаль, наша країна не стала виключенням щодо втрат економіки і людського життя від цієї підступної хвороби. Першими прийняли на себе ударну хвилю медичні працівники. Але жертви могли би бути значно меншими, якби з перших днів медики були забезпечені необхідними засобами індивідуального захисту. Реформа системи охорони здоров'я, впровадження нового європейського ризикоорієнтованого підходу до безпеки на робочих місцях потребуватиме від профспілок безпосередньої участі в цих процесах та здійснення громадського контролю. Щоб захистити людей, ми маємо домогтися запровадження загальнообов'язкового медичного соціального страхування.

Вирішення цього та інших суспільно важливих питань було б пришвидшено, якби повноцінно діяли інститути соціального діалогу, зокрема НТСЕР, галузеві і територіальні ради, а на підприємствах повсюдно було укладено колективні договори.

Значну частину Стратегії присвячено **розвитку профспілко-**

вого руху в сучасних умовах, зміцненню потенціалу Федерації профспілок як національного профцентру, який вибудовує найпершу лінію оборони від наступу на права працівників і профспілок. Адже ФПУ виконує місію представництва і захисту прав та інтересів працівників і сплчан у відносинах з Урядом, Верховною Радою, всеукраїнськими об'єднаннями роботодавців, тобто, з одного боку, забезпечує функцію представництва, а з іншого — захисту та здійснює координацію дій і консолідацію всього профруху. (Див. мал. 6.)

Наведу просту статистику. У минулому році було опрацьовано 1005 нормативно-правових актів, з яких 366 законопроектів. Третина з них нами не була підтримана і потребувала значного доопрацювання, оскільки трудові права і соціальні гарантії порушувалися. На захист людей ФПУ організувала і провела 25 всеукраїнських акцій протесту.

Переконаний, що для більш вагомого впливу і досягнення своїх вимог профспілкам потрібно повернути реальне **право на страйк**, знівельоване понад 20 законами.

Щоб діяти ефективно й результативно, Федерація потребує організаційного, фінансового та кадрового зміцнення. Тут ми виходимо з абсолютного усвідомлення того, що «сильна Федерація – захищені членські

організації», і навпаки, «сильні членські організації – потужна Федерація». (Див. мал. 7.)

Що для цього потрібно? Частина нагальних питань вирішуються через внесення змін до Статуту, а інші відображені в Стратегії.

Зокрема, **створення при ФПУ Центру органайзингу, реформування нашої Академії праці** в центр підготовки і перепідготовки кадрів середньої і вищої ланок профспілкових працівників. Ставимо завдання, щоб Академія стала науково-методичним і дослідним центром розвитку профспілкового руху і забезпечувала нагальні потреби в аналітиці, дослідженнях сфери праці. Також планується заснувати школу переговорників, щоб на рівних професійно вести колективні переговори із сучасним і освіченим менеджментом підприємств. (Див. мал. 8.)

Фінансове забезпечення. Нинішній розподіл коштів від профвнесків є вкрай нераціональним і неефективним. Переважно, вони спрямовуються на поточну діяльність, матеріальну допомогу, тоді як напрями, що забезпечують розвиток профспілок, правовий захист членів профспілок, колективні солідарні дії, фінансуються за залишковим принципом.

Сплчани все частіше ставлять запитання: куди йдуть наші внески, хто і яку роботу виконує

в профспілкових органах, які її результати та які послуги вони можуть від них отримати?

Я вдячний членам Ради ФПУ за те, що ще у 2017 році було підтримано нашу ініціативу про запровадження єдиних підходів до фінансування навчально-освітньої роботи, залучення до органайзингу, формування центрів правового захисту, фінансування інформаційної роботи та накопичення коштів у фондах солідарності.

Дещо в цьому плані нам вдалося зробити. Однак ми лише на початку цього шляху, й абсолютно неприйнятно, що Федерація у ланцюжку профспілкових структур знизу доверху найбільше обділена членськими внесками. На підтвердження: із 100 грн внеску, який сплачує в середньому член профспілки щомісяця в касу первинної профспілкової організації, Федерація отримує 14 копійок. Цих коштів вистачає хіба що на місяць-два роботи.

А як має бути? Переважно за рахунок членських внесків має фінансуватися поточна статутна діяльність ФПУ, а кошти, які ми отримуємо від майнового комплексу, повинні йти на розвиток профспілкового руху та реалізацію цільових програм в інтересах усіх членів профспілок. (Див. мал. 9.)

Зокрема, нам будуть потрібні значні ресурси на осучас-

нення інформаційної роботи, впровадження відкритості і доступності послуг у форматі «Профспілка в смартфоні», завершення розбудови міжгалузевих центрів правової допомоги (Див. мал. 10.), створення фондів солідарності.

Приділено значну увагу подальшому **розвитку міжнародної роботи**, оскільки ми недавно наочно пересвідчилися, як цей ресурс було потужно використано у відстоюванні наших профспілкових прав.

Не менш важливо також і **розбудовувати відносини з іншими інститутами громадянського суспільства** всередині країни. Профспілки спрямовують свою діяльність переважно на сферу праці, захист трудових прав. Між тим, Конституція, міжнародне законодавство визначили значно більший спектр прав і свобод людини. Їх вирішення і захист можливі лише шляхом поєднання зусиль усіх представницьких організацій громадян і громадських рухів. Тому ФПУ й надалі братиме участь у діяльності Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС, Східного партнерства, об'єднанні зусиль з іншими громадськими організаціями, коли йдеться про захист громадянських прав і свобод, протидію корупції, прийняття законів «Про референдум», «Про мирні зібрання», «Про публічні консультації» тощо. (Див. мал. 11.)

Шановні колеги!

Слід ще раз підкреслити, що для реалізації того, що окреслено в Стратегії, потрібні повна мобілізація всіх ресурсів – інтелектуальних, кадрових, фінансових, єдність і солідарність наших дій. Тільки за цих умов члени профспілок і працівники, які довірили нам представляти

й обстоювати їхні інтереси, відчують силу профруху і потребу солідаризуватися для боротьби за свої права!

Пропонемо затвердити запропоновану Стратегію діяльності Федерації профспілок України на 2021-2026 роки «Час дій та якісних змін».

СТРАТЕГІЯ діяльності Федерації профспілок України на 2021–2026 роки «ЧАС ДІЙ ТА ЯКІСНИХ ЗМІН»

ВСТУП

Виконання у попередньому звітному періоді Стратегії діяльності ФПУ на 2016–2021 роки «Європейський вибір», двох генеральних угод з Урядом і всеукраїнськими об'єднаннями роботодавців щодо реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин, Програми гідної праці МОП для України, активна участь у законотворчому процесі та колективні протестні дії на захист прав та інтересів працівників і членів їх сімей, студентів, разом з оновленням форм і методів профспілкової роботи дали певні позитивні результати, які висвітлені у Звіті Ради ФПУ VIII З'їзду.

Проте, взятий владою останнім часом курс на впровадження неоліберальної політики в економіці та соціальній сфері, ослаблення регулюючої функції держави, відсутність дієвого соціального діалогу, ухилення значної частини бізнесу від колективних переговорів негативно позначилися на стабільності ринку праці, дотриманні трудових і соціальних прав громадян, призвели до поглиблення несправедливого розподілу результатів праці у суспільстві й зростання бідності. При цьому влада намагається зменшити вплив профспілок у робітничому середовищі та обмежити їх права та повноваження у сфері праці.

У наступному п'ятилітті Україну і світ очікують нові безпрецедентні економічні, соціальні та безпекові виклики спричинені, з одного боку, необхідністю подолання руйнівних наслідків світової пандемії для економіки та людей, а з іншого – подальшою глобалізацією національних ринків та цифровізацією праці, що загрожують втратою робочих місць у традиційних секторах економіки і масштабним поширенням нестандартних форм зайнятості та, як наслідок, скороченням профспілкового членства.

У цих умовах ФПУ, її членські організації мають діяти більш ефективно для досягнення визначених цілей і завдань, забезпечити надійний правовий захист своїх членів, активніше впливати на формування економічної, трудової, соціальної політики й суспільно-політичне життя країни.

ОСНОВНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ФПУ

Основне призначення Федерації профспілок України як національного профцентру – представництво та обстоювання інтересів працівників і членських організацій в органах державної влади, місцевого самоврядування, у відносинах з об'єднаннями організацій роботодавців та іншими суб'єктами права на національному рівні, а також координація дій і консолідація профспілкового руху на захист трудових та соціально-економічних прав членів профспілок, виконання інших завдань, передбачених Статутом і рішеннями колегіальних органів.

НАШІ ЦІННОСТІ

- головна цінність – це Людина Праці, творець матеріальних і духовних благ для суспільства;
- демократичність і колегіальність;
- верховенство права;
- проєвропейськість;
- спільність інтересів та єдність дій;
- профспілкова солідарність;
- проактивність та націленість на результат;
- відкритість та підзвітність членам профспілок.

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Зростаюча національна економіка задля добробуту людей.
2. Гідні умови праці та професійне зростання працівників, повна продуктивна зайнятість.
3. Захист трудових і профспілкових прав.
4. Зарплата для гідного життя.
5. Безпечна праця та посилення охорони здоров'я на робочих місцях, включаючи запобігання COVID-19.
6. Посилення соціального захисту працівників, протидія згортанню соціальних функцій та обов'язків держави.
7. Якісні і доступні послуги для населення від держави та місцевого самоврядування.
8. Гендерна рівність та недискримінація у сфері трудових відносин.
9. Ефективний соціальний діалог на всіх рівнях. Кожному члену профспілки – дієвий колективно-договірний захист.

10. Інституційний розвиток профспілок: сильні профспілки – захищений працівник.
11. Зміцнення потенціалу ФПУ як провідного профцентру країни.
12. Молодь – майбутнє профспілок.
13. Розширення міжнародної діяльності ФПУ в інтересах членів профспілок.
14. Новітні інформаційні технології – у діяльність кожної профспілкової організації.
15. Утвердження ФПУ як активного і впливового учасника громадянського суспільства.

МЕТА

Досягнення визначених Стратегією пріоритетів і цілей шляхом виконання завдань, спрямованих на підвищення рівня і якості життя, соціально-економічної захищеності членів профспілок та їхніх сімей, формування справедливих відносин у сфері праці та суспільних відносин у цілому.

СПІЛЬНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

1. Відродження промислового потенціалу і виробничих галузей

1.1. Просування моделі прискореного інноваційного індустріального розвитку економіки як національного пріоритету.

1.2. Сприяння прискореному розвитку економіки, участь у створенні високотехнологічних робочих місць, закріплення стратегії пріоритетного розвитку внутрішнього виробництва, імпортозаміщення та спрямування публічних коштів на закупівлю товарів і послуг національного виробництва.

1.3. Спрямування зусиль на забезпечення державою підтримки розвитку наукової, науково-технічної діяльності як визначального чинника прогресу суспільства, підвищення добробуту громадян, їх духовного та інтелектуального зростання.

1.4. Сприяння розвитку виробничих та переробних потужностей аграрного сектору з метою підвищення конкурентоспроможності вітчизняної (харчової) продукції, підтримки фермерства й дрібних товаровиробників, розвитку сільських територій, забезпечення продовольчої безпеки, підвищення якості і доступності продуктів харчування.

1.5. Сприяння формуванню та прийняттю Урядом Стратегії розвитку промислового комплексу України, галузевих програм та

нормативно-правових актів з розвитку стратегічних галузей промисловості.

1.6. Здійснення громадського контролю за укладанням договорів з іноземними інвесторами з метою забезпечення гідної праці, впровадження принципів виробничої демократії, збереження навколишнього середовища, створення «зелених» робочих місць.

1.7. Недопущення безпідставного скорочення робочих місць у ході приватизації, корпоратизації та реорганізації підприємств, змін в організації виробництва, в тому числі під час реформи адміністративно-територіального устрою, забезпечення дотримання прав та врахування інтересів працівників.

1.8. Забезпечення участі представників найманих працівників у обговоренні та прийнятті рішень органами управління підприємствами, державними акціонерними компаніями.

2. Забезпечення якісної освіти, охорони здоров'я, громадських послуг для гідного життя

2.1. Через механізми соціального діалогу та колективно-договірного регулювання відстоювати інвестиції в людський розвиток та якість життя шляхом збільшення державного фінансування в освіту, охорону здоров'я, культуру, енергетику, житлово-комунальне господарство, соціальне забезпечення.

2.2. Збереження закладів сфери громадського обслуговування в державній і комунальній власності як основи забезпечення потреб громадян в якісних і доступних послугах.

2.3. Недопущення закриття закладів бюджетної сфери, необґрунтованого скорочення працівників, а також здійснення упереджувальних заходів сприяння зайнятості у разі загрози масового вивільнення працівників у ході реформ, зокрема адміністративно-територіальної.

2.4. Вимагати від Уряду недопущення підвищення цін і тарифів під час входження України в енергетичний ринок Європи без вжиття достатніх упереджувальних заходів щодо підвищення доходів громадян і соціального захисту вразливих категорій споживачів, збереження пільг для окремих категорій населення.

3. Відновлення кадрового потенціалу відповідно до потреб ринку праці, забезпечення швидкої адаптації до змін

3.1. Участь профспілок у формуванні державної політики розширення попиту на працю, забезпечення повної зайнятості, викорі-

нення неформальної нестійкої та тіньової зайнятості з метою збільшення частки легально оформлених працівників.

3.2. Реалізація спільно з роботодавцями планів підготовки і підвищення кваліфікації працюючих, гарантованого професійного зростання, заохочення до продуктивної праці, створення умов для професійного навчання впродовж життя.

3.3. Забезпечення розвитку інклюзивного ринку праці, скорочення термінів перебування особи в статусі безробітного. Спрямування зусиль на подолання негативних наслідків масової трудової міграції українців за кордон, збільшення чисельності економічно активного населення, скорочення термінів працевлаштування.

3.4. Забезпечення конституційних прав громадян на освіту, розвиток державних та комунальних закладів освіти шляхом належного рівня їх фінансування.

3.5. Широке впровадження підготовки учнів професійних (професійно-технічних) закладів освіти за дуальною формою, розширення сфери її застосування на заклади вищої та фахової передвищої освіти.

3.6. Вироблення механізмів участі профспілок у процесі переходу від кваліфікаційних характеристик до професійних стандартів, їх розробленні та введенні в дію. Створення на базі Академії праці, соціальних відносин і туризму Центру сприяння впровадженню професійних стандартів.

3.7. Безпосередня участь профспілок загальнонаціонального та галузевого рівнів у процесі реформування Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

3.8. Створення привабливих економічних, соціальних і безпечових умов для роботи в Україні як альтернатива масовій трудовій міграції за кордон. Участь профспілок у державній програмі реінтеграції працівників-мігрантів. Розширення зв'язків із профспілками країн, де є найбільша концентрація трудових мігрантів-українців, міжнародною мережею ЄКП «Migrantnet».

4. Зростання заробітної плати до рівня країн ЄС

4.1. Встановлення через колективні переговори на національному рівні державної гарантії розміру мінімальної заробітної плати на рівні об'єктивно розрахованого прожиткового мінімуму для працездатних осіб та надалі – з урахуванням сімейної складової відповідно до Європейської соціальної хартії та Конвенції МОП № 131. Внесення змін до законодавства щодо вилучення зі структури мінімальної зарплати усіх надбавок, доплат, які штучно завищують її розмір.

4.2. Сприяння галузевим профспілкам у реалізації гарантій оплати праці, визначених законами та колективними угодами, встановленні мінімальної тарифної ставки (посадового окладу) не нижче об'єктивно розрахованого прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

4.3. Консолідація зусиль у рамках Спільного представницького органу всеукраїнських профспілок та профоб'єднань для внесення законодавчих змін щодо встановлення економічно обґрунтованого співвідношення між заробітними платами працівників та керівників/топменеджерів.

4.4. Досягнення через представників ФПУ у Парламенті прийняття законопроектів, які стосуються забезпечення першочерговості виплати заробітної плати працівникам та ліквідації заборгованості. Створення фонду гарантійних виплат для погашення боргів із заробітної плати на неплатоспроможних підприємствах.

4.5. Лобіювання впровадження справедливого оподаткування трудових доходів громадян, а саме: зменшення ставки податку на невисокі доходи, звільнення від податку доходів нижче прожиткового мінімуму і застосування прогресивної шкали податку на надвисокі доходи фізичних осіб.

5. Безпечна праця, захищене здоров'я працівників на робочих місцях

5.1. Продовження спільно зі сторонами соціального діалогу роботи щодо модернізації законодавства з охорони праці, не допускаючи звуження прав і законодавчих гарантій працівників, а також підтримання ініціативи глобальних профспілок щодо включення охорони праці до основоположних прав у сфері праці. Внесення пропозицій щодо імплементації положень рамкової Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про впровадження заходів для заохочення вдосконалень у сфері безпеки та охорони здоров'я працівників під час роботи, а також ратифікації конвенцій МОП:

- № 187 про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці;
- № 167 про безпеку та гігієну праці у будівництві;
- № 121 про допомогу у випадках виробничого травматизму;
- № 152 (1979 р.) про техніку безпеки та гігієну праці на портових роботах;
- про працю в морському судноплавстві.

5.2. Участь у розробці й затвердженні Національної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

5.3. Наполягання на:

- відновленні права на достроковий вихід на пенсію за віком окремих категорій працівників вугледобувних підприємств, підприємств хімічної і машинобудівної промисловості, закладів охорони здоров'я й посилення захисту на робочих місцях у зв'язку з поширенням COVID-19;

- знятті законодавчого обмеження функцій і прав державних інспекторів праці щодо здійснення ними наглядової діяльності у сфері охорони праці відповідно до висновків МОП;

- відродженні в Україні медицини праці;

- забороні створення нових робочих місць, які не відповідають стандартам безпеки праці, охорони здоров'я та екології.

5.4. Вжиття заходів щодо зміцнення кадрового потенціалу штатних технічних інспекторів праці профспілок у всеукраїнських профспілках та територіальних об'єднаннях організацій профспілок, громадських інспекторів з охорони праці безпосередньо на підприємствах і в організаціях. Участь у підготовці та реалізації заходів програми Фонду соціального страхування України з профілактики нещасних випадків і професійних захворювань серед працівників.

6. Забезпечення надійного соціального захисту працівників і членів їхніх сімей

6.1. Участь у розбудові соціальної держави, профспілковий контроль за дотриманням норм Конституції України, Європейської соціальної хартії (переглянутої), Конвенції № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення, Рекомендації № 202 щодо мінімальних рівнів соціального захисту, інших міжнародних правових норм.

6.2. Виконання делегованої профспілкам державою місії представництва і захисту застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового соціального страхування, спрямування зусиль на:

- зміцнення паритетного управління фондами соціального страхування;

- підвищення страхових виплат і відшкодувань застрахованим особам у випадках настання безробіття, постраждалим на виробництві;

- прискорення впровадження загальнообов'язкового державного медичного соціального страхування;

- збільшення фінансування на санаторно-курортне оздоровлен-

ня та реабілітаційне лікування працівників, які перенесли важкі захворювання;

- підвищення активності на підприємствах комісій соціального страхування та можливості через колективні договори спрямування отриманих від роботодавця коштів на оздоровлення працівників та членів їхніх сімей.

6.3. Вимоги до влади:

- забезпечення прозорості пенсійної системи та зрозумілості для всіх умов і порядку призначення, справедливого обчислення розмірів пенсій відповідно до трудового внеску кожного;

- підвищення мінімального розміру пенсії до фактичного розміру прожиткового мінімуму, визначеного для непрацездатних осіб;

- встановлення розміру пенсії не менше 40% заробітку за наявності страхового стажу не менше 30 років, відповідно до Конвенції МОП № 102;

- підвищення рівня пенсійного забезпечення, проведення щорічної індексації пенсій для всіх категорій пенсіонерів з урахуванням темпів зростання середньої зарплати та споживчих цін, зі скороченням різниці у розмірах пенсій, призначених у різні роки, не пізніше березня;

- встановлення дострокового виходу на пенсію працівників, зайнятих на роботах, виконання яких призводить до втрати професійної працездатності або придатності до настання пенсійного віку (пенсії за вислугу років);

- недопущення впровадження додаткових накопичувальних пенсійних систем за умов відсутності забезпечення гарантованого захисту накопичених коштів від їх знецінення і втрати.

7. Ефективний соціальний діалог та результативні колективні переговори на всіх рівнях

7.1. Спільно зі сторонами соціального діалогу:

- активізація діяльності Національної тристоронньої соціально-економічної ради, розширення її повноважень з розробки реформ та законодавства у трудовій й соціально-економічній сферах;

- завершення створення галузевих тристоронніх соціально-економічних рад та сприяння формуванню органів соціального діалогу на рівні об'єднаних територіальних громад відповідно до змін адміністративно-територіального устрою країни;

- сприяння реалізації державної політики у сфері розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на засадах, визначених

Керівними принципами ООН з питань бізнесу та прав людини, Керівними принципами Організації економічного співробітництва та розвитку для багатонаціональних компаній і Глобального договору ООН щодо цілей сталого розвитку на період до 2030 року;

- упровадження політики корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах через систему колективних договорів та угод з визначенням зобов'язань в інтересах працівників та членів їх сімей.

7.2. Координація роботи профспілкової сторони у дво- та тристоронніх органах соціального діалогу, представництво інтересів та захист прав спілчан у виборних і колегіальних органах влади, громадських радах щодо питань праці, соціально-економічної політики та соціального захисту громадян.

7.3. Лобіювання внесення змін до законодавства щодо:

- поширення норм Генеральної, галузевих та територіальних угод на всіх суб'єктів господарювання, які ухиляються або не беруть участь у колективних переговорах;

- встановлення у колективних договорах більш високих гарантій для членів профспілок;

- спрощення процедур вирішення колективних трудових спорів (конфліктів), можливості проведення попереджувальних страйків, страйків солідарності та недопущення застосування локауту роботодавцями.

7.4. Створення на базі Академії праці, соціальних відносин та туризму Школи професійних профспілкових переговорників для ведення колективних переговорів та участі у примирних процедурах, зокрема у співпраці з міжнародними партнерами.

8. Посилення правозахисної діяльності профспілкових органів

8.1. Завершення побудови багаторівневої системи правового захисту профспілкових та трудових прав у структурі ФПУ для забезпечення доступності правової допомоги кожному члену профспілки. Створення центрів правової допомоги, консультаційних пунктів з використанням онлайн-сервісів і сучасних інформаційних технологій, забезпечивши їх належне фінансування.

8.2. Посилення громадського контролю на всіх підприємствах за додержанням роботодавцями законодавства про працю і профспілки, виконанням колективних договорів.

8.3. Розвиток співпраці з політичними фракціями, представленими у Верховній Раді України, народними депутатами України, Уповно-

важним ВРУ з прав людини, Держпраці, правозахисними організаціями з питань законотворчої діяльності, контролю за дотриманням прав громадян, доступності судової системи для громадян.

8.4. Активна протидія законодавчим ініціативам щодо лібералізації трудового законодавства, обмеження прав профспілок, усунення їх від формування трудової і соціальної політики держави, позбавлення повноважень захисту трудових та соціально-економічних прав працівників.

8.5. Наполягання на розробленні безпосередньо сторонами соціального діалогу Трудового кодексу України та інших проєктів актів законодавства щодо регулювання економічних та соціально-трудова відносин на основі зобов'язань, визначених міжнародними правовими актами, ратифікованими Україною, та проведенні технічної експертизи МОП до їх прийняття.

8.6. Підготовка законодавчих пропозицій щодо внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» та лобювання прийняття закону у новій редакції.

9. Інституційний розвиток Федерації профспілок України, її членських організацій

9.1. Організаційне, фінансове, кадрове зміцнення потенціалу ФПУ, її членських організацій, консолідація сил і координація дій з метою підвищення здатності профспілкових організацій усіх рівнів ефективно реагувати на потреби членів профспілок, внутрішні і зовнішні виклики.

9.2. Реформування профспілкових структур відповідно до змін адміністративно-територіального устрою, структурних змін у галузях. Сприяння впровадженню новітніх і гнучких форм діяльності профспілкових організацій, поширення інституту профспілкового представника.

9.3. Посилення правового захисту профспілкових працівників в умовах реформ в економіці, соціальній та гуманітарних сферах, органах державної та місцевої влади, а також під час приватизації та ліквідації підприємств.

9.4. Кадрове зміцнення профспілкових організацій. Упровадження системи безперервного навчання профспілкових працівників, активістів, членів профспілок для підвищення рівня їх професійних знань, навичок і компетенцій для формування дієвого кадрового резерву.

9.5. Створення онлайн-платформи навчання профактиву, електронної профспілкової бібліотеки та навчального фонду, академії

профспілкового лідерства.

9.6. Реформування Академії праці, соціальних відносин і туризму у навчальний, науково-методичний і дослідницький центр розвитку профспілкового руху, підготовки і перепідготовки профспілкових кадрів. Організація і проведення досліджень у сфері праці, економіки, права та громадянського суспільства. Дольова участь ФПУ, членських організацій у фінансуванні спільних заходів Академії.

9.7. Посилення мотивації профспілкового членства, встановлення додаткових до угод та колективних договорів гарантій членам профспілок, надання правових, соціальних, фінансових, страхових послуг та вигод, у тому числі через соціальні картки.

9.8. Проведення органайзингових кампаній та рекрутингу на підприємствах не охоплених профспілками сфер економіки, в тому числі в багатонаціональних компаніях. Створення при ФПУ Центру з органайзингу.

Просування переваг колективного захисту прав та інтересів працівників, формування громадської думки позитивного сприйняття діяльності профспілок шляхом просвітницьких та освітніх проєктів, інформаційних кампаній.

9.9. Обрання делегатів, формування виборних органів ФПУ, прийняття ними рішень і надання представницьких повноважень від ФПУ з урахуванням повноти сплати членських внесків відповідно до чисельності.

9.10. Упровадження єдиної фінансово-бюджетної політики в діяльність профспілкових організацій усіх рівнів:

- визначення в кошторисах профспілкових організацій і профорганів усіх рівнів нормативів фінансування навчання профактиву, колективно-договірної і правового захисту членів профспілок, інформаційно-роз'яснювальної роботи в осередках, створення фондів солідарності;

- фінансування експертно-аналітичної, нормативно-правової, колективно-договірної, організаційної роботи працівників апарату ФПУ переважно за рахунок внесків членських організацій;

- фінансування цільових програм та проєктів, наповнення Фонду солідарності ФПУ, надання фінансової підтримки членським організаціям для впровадження цифрових і мережових технологій роботи, електронного документообігу і виведення на спільну інформаційну онлайн-платформу членів Ради, Президії, комісій, а також доступу до публічної інформації членів профспілок за рахунок надходжень від діяльності майнового комплексу ФПУ;

- внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» щодо порядку перерахування внесків

членів профспілок до профспілки.

9.11. Прийняття Програми корпоративного управління і розвитку активів ФПУ для забезпечення якісними і доступними послугами працюючих та їх сімей, пільгового обслуговування членів профспілок, фінансової підтримки правозахисної роботи ФПУ, всеукраїнських професійних спілок та територіальних профспілкових об'єднань.

10. Забезпечення гендерної рівності і недискримінації у трудових і соціально-економічних правах

10.1. Сприяння рівній економічній незалежності жінок і чоловіків, усунення гендерного розриву в оплаті праці і пенсіях, розв'язання проблеми балансу роботи й особистого життя. Реалізація цієї мети через діяльність ФПУ в Міжнародній коаліції за рівну оплату праці (Equal Pay International Coalition).

10.2. Інтегрування гендерного компонента в ключові напрями діяльності ФПУ, її членських організацій, у тому числі впровадження дотримання гендерного балансу при формуванні виборних органів усіх рівнів та сприяння жіночому лідерству в профспілковому русі.

10.3. Протидія сексуальним домаганням та насильству на робочому місці. Спільно із соціальними партнерами просування ратифікації Конвенції МОП № 190 та Рекомендації № 206.

10.4. Протидія дискримінації за віком у частині права на працю.

11. Молодому поколінню – нові можливості

11.1. Широке залучення молоді, в тому числі студентства та учнів професійно-технічних закладів, до профспілкового членства, сприяння її активній участі в діяльності профспілкових організацій.

11.2. Формування нового покоління профспілкових лідерів через залучення до освітніх програм їх особистісного розвитку і набуття фахових компетенцій, передачу профспілкового досвіду старших поколінь, запровадження стажування у профспілкових організаціях. Підтримка ініціативної та цілеспрямованої молоді у профспілковому русі та надання їй можливостей для самореалізації у профспілках.

11.3. Створення молодіжної платформи генерації ідей розвитку профспілкового руху для залучення інтелектуального та творчого потенціалу молоді.

11.4. Залучення молодіжних структур до діяльності та прийнят-

тя рішень профспілкових організацій.

11.5. Реалізація заходів щодо забезпечення молоді першим робочим місцем шляхом ініціювання Програми гарантій зайнятості молоді та стимулювання роботодавців. Встановлення рівня стипендіального забезпечення студентів та учнів на рівні, не нижчому від прожиткового мінімуму відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

11.6. Сприяння реалізації державних програм молодіжного житлового будівництва та збільшенню їх фінансування.

12. Міжнародну солідарність – на захист прав та інтересів членів профспілок

12.1. Активізація участі ФПУ в органах Міжнародної конфедерації профспілок (МКП), Загальноєвропейської регіональної ради (ЗЕРР), зокрема в роботі мережі МКП з прав людини і профспілок, мереж юристів, економістів та інформаційних працівників, жіночому та молодіжному комітетах, Міжнародній коаліції за рівну оплату праці (ЕРІС), а також взаємодія з Профспілковим консультативним комітетом при Організації економічного співробітництва і розвитку (ПКК–ОЕСР) задля впливу на рішення урядів на користь більш справедливих соціально орієнтованих національних політик.

12.2. Продовження реалізації рішень IV Всесвітнього конгресу МКП, який проходив під гаслом: «Зміцнимо вплив трудящих: змінимо правила», використання їх у боротьбі ФПУ за гідну працю, справедливий перехід до «зеленої економіки», цифрових технологій та автоматизації, за соціальну відповідальність бізнесу. На основі «Декларації століття про майбутнє сфери праці» МОП забезпечення справедливого, інклюзивного та безпечного майбутнього сфери праці.

12.3. Всебічне використання консультативного статусу ФПУ при Організації Об'єднаних Націй, участь у Міжнародній організації праці, Європейському соціально-економічному комітеті, контроль за реалізацією органами влади Заключних зауважень Соціально-економічного комітету ООН, рекомендацій Спеціального доповідача ООН з питання про права на свободу мирних зібрань та асоціації, а також рекомендацій відповідних комітетів МОП для Уряду України з метою посилення моніторингу за дотриманням законних прав трудящих і профспілок та надання цим органам власних коментарів.

12.4. Ініціювання спільно із соціальними партнерами подальшої ратифікації найбільш актуальних для України конвенцій МОП, забезпечення моніторингу їх виконання. Активна участь у реалізації

Програми гідної праці МОП для України на 2020–2024 роки, досягнення ратифікації у повному обсязі Європейської соціальної хартії (переглянутої).

12.5. Посилення співпраці з Європейською конфедерацією профспілок щодо реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, із канадськими профспілками щодо реалізації Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою. Включення до торговельних угод, які Україна укладатиме надалі, трудових та соціальних розділів, які б мали юридично обов'язковий характер та передбачали ефективні інструменти моніторингу й оскарження у випадку порушення прав людини, трудових і профспілкових прав. Залучення соціальних партнерів як до процесу їх укладання, так і дотримання, з метою забезпечення виконання порядку денного в галузі сталого розвитку на період до 2030 року.

12.6. Розширення співпраці з глобальними та європейськими профспілками щодо обміну досвідом удосконалення трудового і соціального законодавства, підготовки профспілкових кадрів, залучення до профспілок трудящої молоді, створення профспілкових організацій та укладання колективних угод, включення представників працівників багатонаціональних компаній, що діють в Україні, до виробничих рад, відповідно до кращих європейських практик.

13. Новітні інформаційні технології – у діяльність кожної профспілкової організації

13.1. Створення сучасної системи профспілкових комунікацій і впровадження її у діяльність кожної організації профспілок та їх об'єднань.

З метою посилення ними ефективності висвітлення профспілкової інформації та охоплення більш широкої аудиторії активна взаємодія з традиційними ЗМІ, з акцентом на використання інноваційних медіатехнологій. Досягнення більш оперативного й інтерактивного, та менш витратного процесу донесення інформації через провідні інтернет-видання, цифрові і мережеві платформи, систему «Профтелеграф», електронні бази даних, популярні соціальні мережі, відеосервіси, онлайн-трансляції і відеоролики, блогосферу тощо.

13.2. Активна протидія сучасним інформаційним викликам і загрозам, що постали перед організаціями профспілок і їх об'єднань в умовах суспільних трансформацій.

Організація інформаційного спротиву ідеологічним міфам і стереотипам, що застосовуються опонентами в боротьбі з ФПУ, її членськими організаціями. Донесення своїх ідей та інформації через адвокацію, інформаційні кампанії з використанням широкого спектра новітніх медійних технологій, залученням аналітичних центрів, експертного середовища і громадського сектору для мобілізації і об'єднання членів профспілок.

Формування позитивного іміджу ФПУ і позиціонування її як найчисельнішої правозахисної організації, здійснення впливу на громадську думку для підвищення довіри до профспілок, їх упізнаваності в інформаційному просторі як найважливішого її активу.

13.3. Забезпечення організаціями профспілок і їх об'єднаннями діалогових відносин через організацію зворотного зв'язку з членами профспілок. Проведення з ними відкритих дискусій, вебінарів, відеоконференцій у режимі реального часу, інтернет-опитувань з важливих та актуальних питань профспілкового життя. Створення онлайн-платформи для молоді як найбільш активної та технологічно підготовленої частини профактиву, профспілкової Вікіпедії.

13.4. Проведення повної цифровізації інформаційних потоків ФПУ, її членських організацій. Запровадження електронного документообігу, інформатизації діяльності виборних профспілкових органів, електронного обліку членів профспілки, портфеля профспілкових послуг і процедур, електронного квитка тощо. Переведення видань «Профінформу» ФПУ в електронний формат, створення на базі цього підприємства Інформаційної агенції «Профспілкові новини».

13.5. Надання методичної допомоги профорганізаціям, популяризація кращого досвіду профспілкових комунікацій. Проведення багаторівневого навчання та консультування для розширення комунікаційних навичок відповідальних за інформаційну роботу в профспілкових організаціях, редакторів галузевих профспілкових видань і багатотиражної преси. Передбачення у бюджетах організацій профспілок і їх об'єднань достатніх коштів на комунікаційну діяльність.

14. ФПУ – активний і впливовий учасник громадянського суспільства

14.1. Представництво та захист прав людини і громадянина у соціально-економічній сфері, політичному та громадському житті, зокрема участь у виборах до органів державної влади і місцевого самоврядування, у взаємодії з іншими об'єднаннями громадян від-

повідно до спільних інтересів.

14.2. Розроблення разом з асоціаціями міст та місцевого самоврядування Рекомендацій для членських організацій та органів місцевого самоврядування щодо закріплення в статутах територіальних громад і територіальних профоб'єднань інструментів соціального діалогу й громадської участі в обговоренні та прийнятті рішень.

14.3. Забезпечення підготовки членів виборних профспілкових органів, що діють у територіальних громадах, до особливостей діяльності в нових умовах адміністративно-територіального поділу.

14.4. Участь і спільне з організаціями громадянського суспільства обстоювання пропозицій профспілок через консультативно-дорадчі органи при ЦОБВ, що надають адміністративні послуги, здійснюють реєстраційні та регулятивні функції, зокрема АМКУ, Держспоживстандарті України, НКРЕКП, НКРЗІ.

14.5. Досягнення розширення контрольних повноважень інститутів громадянського суспільства за публічною підготовкою і запровадженням державних управлінських рішень і нормативно-правових актів місцевого самоврядування, обов'язкового проведення громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади та застосування інших інструментів врахування громадської думки шляхом проведення парламентських і громадських слухань, референдумів, мирних зібрань, віче тощо.

Законодавче закріплення відповідно до пропозицій ФПУ права на подання громадянами та обов'язкового врахування органами державної влади петицій, надання права народної законодавчої ініціативи.

Спрощення реєстрації неприбуткових організацій, подання статистичної, податкової звітності, процедури реєстрації організацій профспілок і їх об'єднань лише засвідченням статутних документів.

14.6. Подальша участь ФПУ у роботі Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна – ЄС, Української платформи Форуму громадянського суспільства Східного партнерства. Підготовка й участь у виборах до складу цих громадських інституцій з метою лобювання імплементації в національне законодавство європейських трудових прав і соціальних стандартів, їх впровадження, в тому числі й у практику діяльності профспілок.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

1. Впроваджено Державну інноваційну програму відродження промисловості для створення додатково в Україні 500 тис. високо-технологічних робочих місць.

2. Збільшено державні видатки на фінансування освіти, охорони здоров'я, культури, житлово-комунального господарства, соціального забезпечення для надання громадянам більш якісних і доступних послуг, зменшення енергетичної бідності населення.

3. Розширено сферу легальної праці на 15%, впроваджено трудові та колективно-договірні відносини у сфері платформної зайнятості, зменшено безробіття до рівня 7%, збільшено чисельність застрахованих осіб, за яких сплачується ЄСВ, до 13,5 млн осіб, що покращило пенсійне забезпечення і гарантії страхових виплат у системі соціального страхування.

4. Підвищено вдвічі рівень середньої заробітної плати, заробітна плата кваліфікованих працівників – в еквіваленті не менше 1 тис. євро.

5. Зменшено рівень виробничого травматизму та професійних захворювань. Сформовано нову національну систему безпеки праці й охорони здоров'я на робочих місцях відповідно до європейських стандартів та норм.

6. Мінімальна пенсія досягнула фактичного розміру прожиткового мінімуму, а мінімальний рівень пенсій – розміру, визначеного Конвенцією МОП №102, 40% заробітку за 30 років страхового стажу, що забезпечило зростання співвідношення середньої пенсії до середньої заробітної плати.

7. Доходи працівників випереджають зростання цін і тарифів, а непрацездатним категоріям населення надано соціальний захист у формі державної підтримки з метою запобігання бідності.

8. Побудовано ефективну багаторівневу систему правового захисту в ФПУ, її членських організаціях для захисту трудових і профспілкових прав кожного члена профспілки. Забезпечено дієвий громадський контроль у сфері праці первинними профспілковими організаціями на кожному підприємстві, в установі, організації.

9. 100% охоплення колективними договорами працівників, де є профспілкова організація. Соціальний діалог на національному, галузевому та територіальному рівні більш стабільний та результативний, а в об'єднаних територіальних громадах (ОТГ) вибудовано систему трипартизму.

10. Молодь більш широко залучена у профспілки, представлена

у виборних профспілкових органах, їй надано можливості для професійного зростання.

11. У членських організаціях поширено досвід діяльності європейських профспілок і їх боротьби за права та інтереси працівників в умовах ринкової економіки. Залучено кошти під проєкти від міжнародних організацій для зміцнення потенціалу ФПУ, її членських організацій.

12. Впроваджено нові інформаційні технології, посилено цифровізацію профспілкової діяльності, якісно оновлено внутрішні комунікації у профспілках.

13. Академія праці, соціальних відносин і туризму – провідний науково-дослідний центр дослідження проблем розвитку профспілкового руху та навчальний і методичний центр підготовки й перепідготовки штатних працівників профорганів.

14. Забезпечено фінансову стабільність, посилено спроможність та вплив ФПУ протистояти сучасним викликам і загрозам, збільшено представництво в громадянському суспільстві та вплив на суспільно-політичні процеси.

...

Механізмами реалізації Стратегії є дієвий соціальний діалог, активна колективно-договірна робота на національному, галузевому, територіальному і виробничому рівнях, реалізація стратегічних завдань профспілок у законодавчому процесі, проведенні реформ, формуванні і виконанні державних економічних і соціальних програм, досягненні цілей, визначених довгостроковими програмами галузевих профспілок і територіальних профоб'єднань.

Реалізація визначених Стратегією діяльності ФПУ на 2021–2026 роки цілей і завдань потребує регулярної сплати внесків та залучення додаткових джерел цільового фінансування для виконання поставлених цілей та завдань.